

॥ श्रीमद्भगवद्गीता ॥

॥ ॐ श्री परमात्मने नमः ॥

अथ प्रथमोऽध्यायः । अर्जुनविषादयोगः

धृतराष्ट्र उवाच ।

धर्मक्षेत्रे कुरुक्षेत्रे समवेता युयुत्सवः ।

मामकाः पाण्डवाश्चैव किमकुर्वत सञ्जय ॥ १-१ ॥

सञ्जय उवाच ।

दृष्ट्वा तु पाण्डवानीकं व्यूढं दुर्योधनस्तदा ।

आचार्यमुपसङ्गम्य राजा वचनमब्रवीत् ॥ १-२ ॥

पश्यैतां पाण्डुपुत्राणां - आचार्य महतीं चमूम् ।

व्यूढां द्रुपदपुत्रेण तव शिष्येण धीमता ॥ १-३ ॥

अत्र शूरा महेष्वासा भीमार्जुनसमा युधि ।

युयुधानो विराटश्च द्रुपदश्च महारथः ॥ १-४ ॥

धृष्टकेतुश्चेकितानः काशिराजश्च वीर्यवान् ।

पुरुजित्कुन्तिभोजश्च शैब्यश्च नरपुङ्गवः ॥ १-५ ॥

युधामन्युश्च विक्रान्तः - उत्तमौजाश्च वीर्यवान् ।

सौभद्रो द्रौपदेयाश्च सर्व एव महारथाः ॥ १-६ ॥

अस्माकं तु विशिष्टा ये तान्निबोध द्विजोत्तम ।

नायका मम सैन्यस्य संज्ञार्थं तान्ब्रवीमि ते ॥ १-७ ॥

भवान्भीष्मश्च कर्णश्च कृपश्च समितिञ्जयः ।
 अश्वत्थामा विकर्णश्च सौमदत्तिस्तथैव च ॥ १-८ ॥
 अन्ये च बहवः शूराः - मदर्थे त्यक्तजीविताः ।
 नानाशस्त्रप्रहरणाः सर्वे युद्धविशारदाः ॥ १-९ ॥
 अपर्याप्तं तदस्माकं बलं भीष्माभिरक्षितम् ।
 पर्याप्तं त्विदमेतेषां बलं भीमाभिरक्षितम् ॥ १-१० ॥
 अयनेषु च सर्वेषु यथाभागमवस्थिताः ।
 भीष्ममेवाभिरक्षन्तु भवन्तः सर्व एव हि ॥ १-११ ॥
 तस्य सञ्जनयन्हर्षं कुरुवृद्धः पितामहः ।
 सिंहनादं विनद्योच्चैः शङ्खं दध्मौ प्रतापवान् ॥ १-१२ ॥
 ततः शङ्खाश्च भेर्यश्च पणवानकगोमुखाः ।
 सहस्रैवाभ्यहन्यन्त स शब्दस्तुमुलोऽभवत् ॥ १-१३ ॥
 ततः श्वेतैर्हयैर्युक्ते महति स्यन्दने स्थितौ ।
 माधवः पाण्डवश्चैव दिव्यौ शङ्खौ प्रदध्मतुः ॥ १-१४ ॥
 पाञ्चजन्यं हृषीकेशः - देवदत्तं धनञ्जयः ।
 पौण्ड्रं दध्मौ महाशङ्खं भीमकर्मा वृकोदरः ॥ १-१५ ॥
 अनन्तविजयं राजा कुन्तीपुत्रो युधिष्ठिरः ।
 नकुलः सहदेवश्च सुघोषमणिपुष्पकौ ॥ १-१६ ॥
 काश्यश्च परमेष्वासः शिखण्डी च महारथः ।
 धृष्टद्युम्नो विराटश्च सात्यकिश्चापराजितः ॥ १-१७ ॥
 द्रुपदो द्रौपदेयाश्च सर्वशः पृथिवीपते ।

सौभद्रश्च महाबाहुः शङ्खान्दध्मुः पृथक्पृथक् ॥ १-१८ ॥

स घोषो धार्तराष्ट्राणां हृदयानि व्यदारयत् ।

नभश्च पृथिवीं चैव तुमुलो व्यनुनादयन् ॥ १-१९ ॥

अथ व्यवस्थितान्दृष्ट्वा धार्तराष्ट्रान् कपिध्वजः ।

प्रवृत्ते शस्त्रसम्पाते धनुरुद्यम्य पाण्डवः ॥ १-२० ॥

हृषीकेशं तदा वाक्यं - इदमाह महीपते ।

अर्जुन उवाच ।

सेनयोरुभयोर्मध्ये रथं स्थापय मेऽच्युत ॥ १-२१ ॥

यावदेतान्निरीक्षेऽहं योद्धुकामानवस्थितान् ।

कैर्मया सह योद्धव्यं - अस्मिन् रणसमुद्यमे ॥ १-२२ ॥

योत्स्यमानानवेक्षेऽहं य एतेऽत्र समागताः ।

धार्तराष्ट्रस्य दुर्बुद्धेः - युद्धे प्रियचिकीर्षवः ॥ १-२३ ॥

सञ्जय उवाच ।

एवमुक्तो हृषीकेशो गुडाकेशेन भारत ।

सेनयोरुभयोर्मध्ये स्थापयित्वा रथोत्तमम् ॥ १-२४ ॥

भीष्मद्रोणप्रमुखतः सर्वेषां च महीक्षिताम् ।

उवाच पार्थ पश्यैतान् - समवेतान्कुरुनिति ॥ १-२५ ॥

तत्रापश्यत्स्थितान्पार्थः पितृनथ पितामहान् ।

आचार्यान्मातुलान्भ्रातृन् - पुत्रान्यौत्रान्सखींस्तथा ॥ १-२६ ॥

श्वशुरान्सुहृदश्चैव सेनयोरुभयोरपि ।

तान्समीक्ष्य स कौन्तेयः सर्वान्बन्धूनवस्थितान् ॥ १-२७ ॥

कृपया परयाविष्टो विषीदन्निदमब्रवीत् ।

अर्जुन उवाच ।

दृष्ट्वेमं स्वजनं कृष्ण युयुत्सुं समुपस्थितम् ॥ १-२८ ॥

सीदन्ति मम गात्राणि मुखं च परिशुष्यति ।

वेपथुश्च शरीरे मे रोमहर्षश्च जायते ॥ १-२९ ॥

गाण्डीवं संसते हस्तात् - त्वक्चैव परिदह्यते ।

न च शक्रोम्यवस्थातुं भ्रमतीव च मे मनः ॥ १-३० ॥

निमित्तानि च पश्यामि विपरीतानि केशव ।

न च श्रेयोऽनुपश्यामि हत्वा स्वजनमाहवे ॥ १-३१ ॥

न काङ्क्षे विजयं कृष्ण न च राज्यं सुखानि च ।

किं नो राज्येन गोविन्द किं भोगैर्जीवितेन वा ॥ १-३२ ॥

येषामर्थे काङ्क्षितं नः - राज्यं भोगाः सुखानि च ।

त इमेऽवस्थिता युद्धे प्राणांस्त्यक्त्वा धनानि च ॥ १-३३ ॥

आचार्याः पितरः पुत्राः - तथैव च पितामहाः ।

मातुलाः श्वशुराः पौत्राः श्यालाः सम्बन्धिनस्तथा ॥ १-३४ ॥

एतान्न हन्तुमिच्छामि घ्नतोऽपि मधुसूदन ।

अपि त्रैलोक्यराज्यस्य हेतोः किं नु महीकृते ॥ १-३५ ॥

निहत्य धार्तराष्ट्रान्नः का प्रीतिः स्याज्जनार्दन ।

पापमेवाश्रयेदस्मात् - हत्वैतानाततायिनः ॥ १-३६ ॥
तस्मान्नार्हा वयं हन्तुं धार्तराष्ट्रान्स्वबान्धवान् ।
स्वजनं हि कथं हत्वा सुखिनः स्याम माधव ॥ १-३७ ॥
यद्यप्येते न पश्यन्ति लोभोपहतचेतसः ।
कुलक्षयकृतं दोषं मित्रद्रोहे च पातकम् ॥ १-३८ ॥
कथं न ज्ञेयमस्माभिः पापादस्मान्निवर्तितुम् ।
कुलक्षयकृतं दोषं प्रपश्यद्विर्जनार्दन ॥ १-३९ ॥
कुलक्षये प्रणश्यन्ति कुलधर्माः सनातनाः ।
धर्मे नष्टे कुलं कृत्स्नं - अधर्मोऽभिभवत्युत ॥ १-४० ॥
अधर्माभिभवात्कृष्ण प्रदुष्यन्ति कुलस्त्रियः ।
स्त्रीषु दुष्टासु वाष्ण्ये जायते वर्णसङ्करः ॥ १-४१ ॥
सङ्करो नरकायैव कुलघ्नानां कुलस्य च ।
पतन्ति पितरो ह्येषां लुप्तपिण्डोदकक्रियाः ॥ १-४२ ॥
दोषैरेतैः कुलघ्नानां वर्णसङ्करकारकैः ।
उत्साद्यन्ते जातिधर्माः कुलधर्माश्च शाश्वताः ॥ १-४३ ॥
उत्सन्नकुलधर्माणां मनुष्याणां जनार्दन ।
नरके नियतं वासो भवतीत्यनुशुश्रुम ॥ १-४४ ॥
अहो बत महत्पापं कर्तुं व्यवसिता वयम् ।
यद्राज्यसुखलोभेन हन्तुं स्वजनमुद्यताः ॥ १-४५ ॥
यदि मामप्रतीकारं - अशस्त्रं शस्त्रपाणयः ।
धार्तराष्ट्रा रणे हन्युः - तन्मे क्षेमतरं भवेत् ॥ १-४६ ॥

सञ्जय उवाच ।

एवमुक्त्वार्जुनः सङ्घ्ये रथोपस्थ उपाविशत् ।

विसृज्य सशरं चापं शोकसंविग्रमानसः ॥ १-४७ ॥

ॐ तत्सदिति श्रीमद्भगवद्गीतासु - उपनिषत्सु

ब्रह्मविद्यायां योगशास्त्रे श्रीकृष्णार्जुनसंवादे

अर्जुनविषादयोगो नाम प्रथमोऽध्यायः ॥

// śrīmadbhagavadgītā //
// om śrī paramātmāne namaḥ //
atha prathamo'dhyāyaḥ / arjunaviṣādayogaḥ

dhṛtarāṣṭra uvāca /

dharmakṣetre kurukṣetre samavetā yuyutsavaḥ /
māmakāḥ pāṇḍavāścaiva kimakurvata sañjaya // 1-1//

sañjaya uvāca /

dr̥ṣṭvā tu pāṇḍavānīkaṃ vyūḍhaṃ duryodhanastadā /
ācāryamupasaṅgamyā rājā vacanamabravīt // 1-2//
paśyaitāṃ pāṇḍuputrāṇāṃ - ācārya mahatīm camūm /
vyūḍhāṃ drupadaputreṇa tava śiṣyeṇa dhīmatā // 1-3//
atra śūrā maheṣvāsā bhīmārjunasamā yudhi /
yuyudhāno virāṭaśca drupadaśca mahārathaḥ // 1-4//
dhṛṣṭaketuścekitānaḥ kāśirājaśca vīryavān /
purujitkuntibhojaśca śaibyaśca narapuṅgavaḥ // 1-5//
yudhāmanyuśca vikrāntaḥ - uttamaujāśca vīryavān /
saubhadro draupadeyāśca sarva eva mahārathāḥ // 1-6//
asmākaṃ tu viśiṣṭā ye tānnibodha dvijottama /
nāyakā mama sainyaśca saṃjñārthaṃ tānbravīmi te // 1-7//
bhavānbhīṣmaśca karṇaśca kṛpaśca samitiñjayaḥ /
aśvatthāmā vikarṇaśca saumadattistathaiva ca // 1-8//
anye ca bahavaḥ śūrāḥ - madarthe tyaktajīvitāḥ /
nānāśastrapraharaṇāḥ sarve yuddhaviśārādāḥ // 1-9//

aparyāptaṃ tadasmākaṃ balaṃ bhīṣmābhirakṣitam /
paryāptaṃ tvidameteṣāṃ balaṃ bhīmābhirakṣitam // 1-10//
ayaneṣu ca sarveṣu yathābhāgamavasthitāḥ /
bhīṣmamevābhirakṣantu bhavantaḥ sarva eva hi // 1-11//
tasya sañjanayanharṣaṃ kuruvṛddhaḥ pitāmahaḥ /
siṃhanādaṃ vinadyoccaiḥ śaṅkhaṃ dadhmau pratāpavān // 1-12//
tataḥ śaṅkhāśca bheryaśca paṇavānakagomukhāḥ /
sahasaiṅbhyaḥanyanta sa śabdastumulo'bhavat // 1-13//
tataḥ śvetairhayairyukte mahati syandane sthitau /
mādhavaḥ pāṇḍavaścaiva divyau śaṅkhau pradadhmatuḥ // 1-14//
pāñcājanyaṃ hr̥ṣīkeśaḥ - devadattaṃ dhanañjayaḥ /
pauṇḍraṃ dadhmau mahāśaṅkhaṃ bhīmakarmā vṛkodaraḥ // 1-15//
anantavijayaṃ rājā kuntīputro yudhiṣṭhiraḥ /
nakulaḥ sahadevaśca sughoṣamaṇipuṣpakau // 1-16//
kāśyaśca parameśvāsaḥ śikhaṇḍī ca mahārathaḥ /
dhr̥ṣṭadyumno virāṭaśca sātyakiścāparājitaḥ // 1-17//
drupado draupadeyāśca sarvaśaḥ pṛthivīpate /
saubhadraśca mahābāhuḥ śaṅkhāndadhmuḥ pṛthakpṛthak // 1-18//
sa ghoṣo dhārtarāṣṭrāṇaṃ hr̥dayāni vyadārayat /
nabhaśca pṛthivīm caiva tumulo/vyanunādayan // 1-19//
atha vyavasthitāndr̥ṣṭvā dhārtarāṣṭrān kapidhvajaḥ /
pravṛtte śastrasampāte dhanurudyamya pāṇḍavaḥ // 1-20//
hr̥ṣīkeśaṃ tadā vākyam - idamāha mahīpate /

arjuna uvāca /

senayorubhayormadhye rathaṃ sthāpaya me'cyuta // 1-21//
yāvadetānnirīkṣe'haṃ yoddhukāmānavasthitān /

kairmayā saha yoddhavyaṃ - asmin raṇasamudyame // 1-22//
yotsyamānānavekṣe'haṃ ya ete'tra samāgatāḥ /
dhārtarāṣṭrasya durbuddheḥ - yuddhe priyacikīrṣavaḥ // 1-23//

sañjaya uvāca /

evamukto hr̥ṣīkeśo guḍākeśena bhārata /
senayorubhayormadhye sthāpayitvā rathottamam // 1-24//
bhīṣmadroṇapramukhataḥ sarveṣāṃ ca mahīkṣitām /
uvāca pārtha paśyaitān - samavetānkurūniti // 1-25//
tatrāpaśyatsthitānpārthaḥ pitṛnatha pitāmahān /
ācāryānmātulānbhrātṛn - putrānpautrānsakhīmstathā // 1-26//
śvaśurānsuhrdaścaiva senayorubhayorapi /
tānsamīkṣya sa kaunteyaḥ sarvānbandhūnavasthitān // 1-27//
kṛpayā parayāviṣṭo viṣīdannidamabravīt /

arjuna uvāca /

dr̥ṣṭvemaṃ svajanaṃ kṛṣṇa yuyutsum samupasthitam // 1-28//
sīdanti mama gātrāṇi mukhaṃ ca pariśuśyati /
vepathuśca śarīre me romaharṣaśca jāyate // 1-29//
gāṇḍīvaṃ sraṃsate hastāt - tvakcaiva paridahyate /
na ca śaknomyavasthātum bhramatīva ca me manaḥ // 1-30//
nimittāni ca paśyāmi viparītāni keśava /
na ca śreyo'nupaśyāmi hatvā svajanamāhave // 1-31//
na kāṅkṣe vijayaṃ kṛṣṇa na ca rājyaṃ sukhāni ca /
kiṃ no rājyena govinda kiṃ bhogairjīvitena vā // 1-32//
yeṣāmarthe kāṅkṣitaṃ naḥ - rājyaṃ bhogāḥ sukhāni ca /

ta ime'vasthitā yuddhe prāṇamstyaktvā dhanāni ca // 1-33//
 ācāryāḥ pitarāḥ putrāḥ - tathaiva ca pitāmahāḥ /
 mātulāḥ śvaśurāḥ pautrāḥ śyālāḥ sambandhinastathā // 1-34//
 etānna hantumicchāmi ghnato'pi madhusūdana /
 api trailokyarājyasya hetoḥ kiṃ nu mahīkr̥te // 1-35//
 nihatya dhārtarāṣṭrāṇaḥ kā prītiḥ syājjanārdana /
 pāpamevāśrayedasmāt - hatvaitānātatāyinaḥ // 1-36//
 tasmānnārhā vyaṃ hantum dhārtarāṣṭrāṇsvabāndhavān /
 svajanam hi katham hatvā sukhinaḥ syāma mādharma // 1-37//
 yadyapyete na paśyanti lobhopahatacetasāḥ /
 kulakṣayakṛtam doṣam mitradrohe ca pātakam // 1-38//
 katham na jñeyamasmābhiḥ pāpādashmānnivartitum /
 kulakṣayakṛtam doṣam prapaśyadbhirjanārdana // 1-39//
 kulakṣaye praṇaśyanti kuladharmāḥ sanātanaḥ /
 dharme naṣṭe kulam kṛtsnam - adharmo'bhibhavatyuta // 1-40//
 adharmābhibhavātkṛṣṇa praduśyanti kulastriyaḥ /
 strīṣu duṣṭāsu vārṣṇeya jāyate varṇasaṅkaraḥ // 1-41//
 saṅkaro narakāyaiva kulaghnānām kulasya ca /
 patanti pitaro hyeṣām luptapiṇḍodakakriyāḥ // 1-42//
 doṣairetaiḥ kulaghnānām varṇasaṅkarakāraikāḥ /
 utsādyante jātidharmāḥ kuladharmāśca śāśvatāḥ // 1-43//
 utsannakuladharmāṇām manuṣyāṇām janārdana /
 narake niyatam vāso bhavatītyanuśūruma // 1-44//
 aho bata mahatpāpam kartum vyavasitā vyaṃ /
 yadrājyasukhalobhena hantum svajanamudyatāḥ // 1-45//
 yadi māmāpratīkāram - āśāstram śāstrapāṇayaḥ /
 dhārtarāṣṭrā raṇe hanyuḥ - tanme kṣemataram bhavet // 1-46//

sañjaya uvāca /

evamuktvārjunaḥ sañkhye rathopastha upāviśat /
visṛjya saśaraṃ cāpaṃ śokasaṃvignamānasah // 1-47//

oṃ tatsaditi śrīmadbhagavadgītāsu - upaniṣatsu
brahmavidyāyāṃ yogaśāstre śrīkṛṣṇārjunasaṃvāde
arjunaviśādayogo nāma prathamo'dhyāyah //

॥ శ్రీమద్భగవద్గీతా ॥

॥ ఓం శ్రీ పరమాత్మనే నమః ॥

అథ ప్రథమోఽధ్యాయః । అర్జునవిషాదయోగః

ధృతరాష్ట్ర ఉవాచ ।

ధర్మక్షేత్రే కురుక్షేత్రే సమవేతా యుయుత్సవః ।

మామకాః పాణ్డవాశ్చైవ కిమకుర్వత సజ్జయ ॥ ౧-౧॥

సజ్జయ ఉవాచ ।

దృష్ట్వా తు పాణ్డవానీకం వ్యూఢం దుర్యోధనస్తదా ।

ఆచార్యముపసంజ్ఞమ్య రాజా వచనమబ్రవీత్ ॥ ౧-౨॥

పశ్యేతాం పాణ్డుపుత్రాణాం - ఆచార్య మహతీం చమూమ్ ।

వ్యూఢాం ద్రుపదపుత్రేణ తవ శిష్యేణ ధీమతా ॥ ౧-౩॥

అత్ర శూరా మహేష్వాసా భీమార్జునసమా యుధి ।

యుయుధానో విరాటశ్చ ద్రుపదశ్చ మహారథః ॥ ౧-౪॥

ధృష్టకేతుశ్చ కితానః కాశిరాజశ్చ వీర్యవాన్ ।

పురుజిత్కున్తిభోజశ్చ శైబ్యశ్చ నరపుజ్గవః ॥ ౧-౩ ॥

యుధామన్యుశ్చ విక్రాంతః - ఉత్తమౌజాశ్చ వీర్యవాన్ ।

సౌభద్రో ద్రౌపదేయాశ్చ సర్వ ఏవ మహారథాః ॥ ౧-౬ ॥

అస్మాకం తు విశిష్టా యే తాన్నిబోధ ద్విజోత్తమ ।

నాయకా మమ సైన్యస్య సంజ్ఞార్థం తాన్బ్రవీమి తే ॥ ౧-౭ ॥

భవాన్భీష్ముశ్చ కర్ణశ్చ కృపశ్చ సమితిజ్ఞయః ।

అశ్వత్థామా వికర్ణశ్చ సౌమదత్తిస్తధైవ చ ॥ ౧-౮ ॥

అన్యే చ బహవః శూరాః - మదర్థే త్యక్తజీవితాః ।

నానాశస్త్రప్రహరణాః సర్వే యుద్ధవిశారదాః ॥ ౧-౯ ॥

అపర్యాప్తం తదస్మాకం బలం భీష్మాభిరక్షితమ్ ।

పర్యాప్తం త్విదమేతేషాం బలం భీమాభిరక్షితమ్ ॥ ౧-౧౦ ॥

అయనేషు చ సర్వేషు యథాభాగమవస్థితాః ।

భీష్మమేవాభిరక్షన్తు భవన్తః సర్వ ఏవ హి ॥ ౧-౧౧ ॥

తస్య సజ్జనయన్హర్షం కురువృద్ధః పితామహః ।

సింహనాదం వినద్యోచ్చైః శఙ్ఖం దధ్మౌ ప్రతాపవాన్ ॥ ౧-౧౨ ॥

తతః శఙ్ఖాశ్చ భేర్యశ్చ పణవానకగోముఖాః ।

సహసైవాభ్యహన్యన్త స శబ్దస్తుములోఽభవత్ || ౧-౧౩ ||

తతః శ్వేతైర్వాయైర్యుక్తే మహతి స్యన్దనే స్థితౌ |

మాధవః పాణ్డవశ్చైవ దివ్యౌ శబ్దౌ ప్రదధ్మతుః || ౧-౧౪ ||

పాఞ్చజన్యం హృషీకేశః - దేవదత్తం ధనన్జాయః |

పౌణ్డ్రం దధ్మౌ మహాశబ్దం భీమకర్మా వృకోదరః || ౧-౧౫ ||

అనన్తవిజయం రాజా కున్తీపుత్రో యుధిష్ఠిరః |

నకులః సహదేవశ్చ సుఖోషమణిపుష్పకౌ || ౧-౧౬ ||

కాశ్యశ్చ పరమేష్వాసః శిఖణ్డీ చ మహారథః |

ధృష్టద్యుమ్నో విరాటశ్చ సాత్యకిశ్చాపరాజితః || ౧-౧౭ ||

ద్రుపదో ద్రౌపదేయాశ్చ సర్వశః పృథివీపతే |

సౌభద్రశ్చ మహాబాహుః శబ్దాన్దద్ముః పృథక్పృథక్ || ౧-౧౮ ||

స ఘోషో ధార్తరాష్ట్రాణాం హృదయాని వ్యదారయత్ |

నభశ్చ పృథివీం చైవ తుములో | వ్యనునాదయన్ || ౧-౧౯ ||

అథ వ్యవస్థితాన్ద్వష్టా ధార్తరాష్ట్రాన్ కపిధ్వజః |

ప్రవృత్తే శస్త్రసమ్పాతే ధనురుద్యమ్య పాణ్డవః || ౧-౨౦ ||

హృషీకేశం తదా వాక్యం - ఇదమాహ మహీపతే |

అర్జున ఉవాచ ।

సేనయోరుభయోర్మధ్యే రథం స్థాపయ మేఽచ్యుత ॥ ౧-౨౧॥

యావదేతాన్నిరీక్షేఽహం యోద్ధుకామానవస్థితాన్ ।

కైర్మయా సహ యోద్ధవ్యం - అస్మిన్ రణసముద్యమే ॥ ౧-౨౨॥

యోత్స్యమానానవేక్షేఽహం య ఏతేఽత్ర సమాగతాః ।

ధార్తరాష్ట్రస్య దుర్బుధ్ధేః - యుద్ధే ప్రియచిక్రీర్షవః ॥ ౧-౨౩॥

సంజాయ ఉవాచ ।

ఏవముక్తో హృషీకేశో గుడాకేశేన భారత ।

సేనయోరుభయోర్మధ్యే స్థాపయిత్వా రథోత్తమమ్ ॥ ౧-౨౪॥

భీష్మద్రోణప్రముఖతః సర్వేషాం చ మహీక్షితామ్ ।

ఉవాచ పార్థ పశ్యేతాన్ - సమవేతాన్కురూనితి ॥ ౧-౨౫॥

తత్రాపశ్యత్స్థితాన్పార్థః పితౄనథ పితామహాన్ ।

ఆచార్యాన్మాతులాన్బ్రాతౄన్ - పుత్రాన్పౌత్రాన్సఖీంస్తథా ॥ ౧-౨౬॥

శ్వశురాన్సుహృదశ్చైవ సేనయోరుభయోరపి ।

తాన్సమీక్ష్య స కౌన్తేయః సర్వాన్బన్ధూనవస్థితాన్ || ౧-౨౭||

కృపయా పరయావిష్టో విషీదన్నిదమబ్రవీత్ |

అర్జున ఉవాచ |

దృష్ట్వేమం స్వజనం కృష్ణ యుయుత్సం సముపస్థితమ్ || ౧-౨౮||

సీదన్తి మమ గాత్రాణి ముఖం చ పరిశుష్యతి |

వేపథుశ్చ శరీరే మే రోమహర్షశ్చ జాయతే || ౧-౨౯||

గాణ్డీవం స్రంసతే హస్తాత్ - త్వక్ష్ణైవ పరిదహ్యతే |

న చ శక్నోమ్యవస్థాతుం భ్రమతీవ చ మే మనః || ౧-౩౦||

నిమిత్తాని చ పశ్యామి విపరీతాని కేశవ |

న చ శ్రేయోఽనుపశ్యామి హత్వా స్వజనమాహవే || ౧-౩౧||

న కాజేక్ష విజయం కృష్ణ న చ రాజ్యం సుఖాని చ |

కిం నో రాజ్యేన గోవింద కిం భోగైర్భవితేన వా || ౧-౩౨||

యేషామర్థే కాజేక్షతం నః - రాజ్యం భోగాః సుఖాని చ |

త ఇమేఽవస్థితా యుద్ధే ప్రాణాన్స్త్యక్త్వా ధనాని చ || ౧-౩౩||

ఆచార్యాః పితరః పుత్రాః - తద్దైవ చ పితామహాః |

మాతులాః శ్వశురాః పౌత్రాః శ్యాలాః సమ్బన్ధినస్తథా ॥ ౧-౩౪ ॥
 ఏతాన్న హస్తుమిచ్ఛామి ఘ్నతోఽపి మధుసూదన ।
 అపి త్రైలోక్యరాజ్యస్య హేతోః కిం ను మహీకృతే ॥ ౧-౩౫ ॥
 నిహత్య ధార్తరాష్ట్రాన్నః కా ప్రీతిః స్యాజ్జనార్దన ।
 పాపమేవాశ్రయేదస్మాత్ - హత్వైతానాతతాయినః ॥ ౧-౩౬ ॥
 తస్మాన్నార్థా వయం హస్తుం ధార్తరాష్ట్రాన్స్వబాన్ధవాన్ ।
 స్వజనం హి కథం హత్వా సుఖినః స్యామ మాధవ ॥ ౧-౩౭ ॥
 యద్యప్యేతే న పశ్యన్తి లోభోపహతచేతసః ।
 కులక్షయకృతం దోషం మిత్రద్రోహే చ పాతకమ్ ॥ ౧-౩౮ ॥
 కథం న జ్ఞేయమస్మాభిః పాపాదస్మాన్నివర్తితుమ్ ।
 కులక్షయకృతం దోషం ప్రపశ్యద్భిర్జనార్దన ॥ ౧-౩౯ ॥
 కులక్షయే ప్రణశ్యన్తి కులధర్మాః సనాతనాః ।
 ధర్మే నష్టే కులం కృత్స్నం - అధర్మోఽభిభవత్యుత ॥ ౧-౪౦ ॥
 అధర్మాభిభవాత్కృష్ణ ప్రదుష్యన్తి కులస్త్రీయః ।
 స్త్రీషు దుష్టాసు వార్ణేయ జాయతే వర్ణసంకరః ॥ ౧-౪౧ ॥
 సంకరో నరకాయైవ కులఘ్నానాం కులస్య చ ।
 పతన్తి పితరో హ్యేషాం లుప్తవిణ్డోదకక్రియాః ॥ ౧-౪౨ ॥

దోషైరేతైః కులఘ్నానాం వర్ణసజ్కరకారకైః ।

ఉత్సాద్యస్తే జాతిధర్మాః కులధర్మాశ్చ శాశ్వతాః ॥ ౧-౪౩ ॥

ఉత్సన్నకులధర్మాణాం మనుష్యాణాం జనార్దన ।

నరకే నియతం వాసో భవతీత్యనుశుశ్రుమ ॥ ౧-౪౪ ॥

అహో బత మహత్పాపం కర్తుం వ్యవసితా వయమ్ ।

యద్రాజ్యసుఖలోభేన హన్తుం స్వజనముద్యతాః ॥ ౧-౪౫ ॥

యది మామప్రతీకారం - అశస్త్రం శస్త్రపాణయః ।

ధార్తరాష్ట్రా రణే హన్యః - తన్నే క్షేమతరం భవేత్ ॥ ౧-౪౬ ॥

సంజాయ ఉవాచ ।

ఏవముక్తార్జునః సఖ్యే రథోపస్థ ఉపావిశత్ ।

విస్యజ్య సశరం చాపం శోకసంవిగ్నమానసః ॥ ౧-౪౭ ॥

ఓం తత్సదితి శ్రీమద్భగవద్గీతాసు - ఉపనిషత్సు

బ్రహ్మవిద్యాయాం యోగశాస్త్రే శ్రీకృష్ణార్జునసంవాదే

అర్జునవిషాదయోగో నామ ప్రథమోఽధ్యాయః ॥

॥ ஸீமக்பகவக்கீகா ॥
॥ ஓ ஸீ பரமாத்மநே நமஃ ॥
அத ப்ரதமோநத்யாயஃ / அர்ஜுநவிஷாதயோகஃ

ததராஷ்ட்ர உவாச /

கர்மக்சேக்ரே க்ரநக்சேக்ரே ஸமவேகா யயக்ஸவஃ /
மாமகாஃ பாண்டவாஸ்சைவ கிமகுர்வத ஸஞ்ஜய ॥ க- க ॥

ஸஞ்ஜய உவாச /

கஷ்ட்வா கி பாண்டவாநீக் வ்யட் கார்யோகநஸ்ககா /
ஆசார்யமபஸங்கம்ய ராஜா வசநமப்ரவீக் ॥ க- ௨ ॥
பஸ்யைகர் பாண்டுபகாரணர் - ஆசார்ய மஹை சமம் /
வ்யட்ர க்நபகபக்ரேண தவ ஸிஷ்யேண கீமகா ॥ க- ௩ ॥
அகர் ஸூரா மஹேஷ்வாஸா பீமார்ஜுநஸமா யகி /
யயகானோ விராடஸ்ச க்நபகஸ்ச மஹாரகஃ ॥ க- ௪ ॥
கஷ்டகேகஸ்ச சேகிகாநஃ காஸிராஜஸ்ச வீர்யவாந் /
பநலிக்ருங்கிபோஜஸ்ச ஸைப்யஸ்ச நரபங்கவஃ ॥ க- ௫ ॥
யகாமந்யஸ்ச விக்ராங்கஃ - உக்கமௌஜாஸ்ச வீர்யவாந் /
ஸௌபக்ரோ க்ரௌபகேயாஸ்ச ஸர்வ ஏவ மஹாரகாஃ ॥ க- ௬ ॥
அஸ்மாக் கி விஸிஷ்டா யே காந்நிபோக க்விலோக்தம /
நாயகாமம ஸைந்யஸ்ய ஸ்ஹ்நார்க் காந்ப்ரவீமி தே ॥ க- ௭ ॥
பவாந்பீஷ்மஸ்ச கர்ணஸ்ச கபஸ்ச ஸமிகிஞ்ஹயஃ /
அஸ்வக்காமா விகர்ணஸ்ச ஸௌமகக்கிஸ்ககைவ ச ॥ க- ௮ ॥
அந்யே ச பஹவஃ ஸூராஃ - மகர்கே க்யக்கஹீவிகாஃ /
நாநாஸஸ்க்ரப்ரஹாணாஃ ஸர்வே யக்கவிஸாரதாஃ ॥ க- ௯ ॥
அபர்யாப்க் ககஸ்மாக் பல் பீஷ்மாபிரகூகிதம் /
பர்யாப்க் க்விகமேகேஷர் பல் பீமாபிரகூகிதம் ॥ க- ௧௦ ॥
அயநேஷு ச ஸர்வேஷு யகாபாகமவஸ்கிகாஃ /
பீஷ்மமேவாபிரகூகங்கு பவங்கஃ ஸர்வ ஏவ ஹி ॥ க- ௧௧ ॥
கஸ்ய ஸஞ்ஹநயந்வர்ஷ் க்ரநவக்கஃ பிகாமஹஃ /
ஸிஹநாத் விநத்யோச்சைஃ ஸங்க் தத்மௌ ப்ரதாபவாந் ॥ க- ௧௨ ॥

ததஃ ஸங்காஸ்ச பேர்யஸ்ச பணவாநககோமுதாஃ /
 ஸஹஸைவாப்யஹந்யந்த ஸ ஸப்தஸ்குமுலேநபவத் // க- க ந //
 ககஃ ஸ்வேகைர்ஹயைர்யக்கே மஹகி ஸ்யந்தநே ஸ்கிகௌ /
 மாகவஃ பாண்டவஸ்சைவ கிவ்யௌ ஸங்கௌ ப்ரதத்மதுஃ // க- க ச //
 பாஞ்சஹந்ய ஹஷீகேஸஃ - கேவகக் கநஞ்ஜயஃ /
 பெளண்டர் கக்மௌ மஹாஸங்க் பீமகர்மா வகோதரஃ // க- க ரு //
 அநக்கவிஹய் ராஹா கந்கீபக்ரோ யகிஷ்டிரஃ /
 நகலஃ ஸஹகேவஸ்ச ஸுகோஷமணிபஷ்பகௌ // க- க கூ //
 காஸ்யஸ்ச பரமேஷ்வாஸஃ ஸிகண்டி ச மஹாரகஃ /
 கஷ்டக்யம்நோ விராடஸ்ச ஸாக்யகிஸ்சாபராஹிகஃ // க- க எ //
 க்நபகோ க்ரௌபகேயாஸ்ச ஸர்வஸஃ பகிவீபகே /
 ஸௌபக்ரஸ்ச மஹாபாஹுஃ ஸங்காந்கக்மஃ பகக்பகக் // க- க அ //
 ஸ கோஷோ கார்கராஷ்ட்ராணர் ஹகயாநி வ்யகாரயக் /
 நபஸ்ச பகிவீ சைவ காமலோ/வ்யநநாகயந் // க- க கூ //
 அக வ்யவஸ்கிகாந்கஷ்ட்வா கார்கராஷ்ட்ராந் கபிக்வஹஃ /
 ப்ரவக்கே ஸஸ்க்ரஸம்பாகே கநநக்யம்ய பாண்டவஃ // க- ௨௦ //
 ஹஷீகேஸ்ததா வாக்ய் - இதமாஹ மஹீபதே /

அர்ஜுந உவாச /

ஸேநயோநுபயோர்மத்யே ரத் ஸ்தாபய மேச்யுத // க- ௨ க //
 யாவதேதாந்நிரீக்ஷேஹ் யோத்துகாமாநவஸ்கிதாந் /
 கைர்மயா ஸஹ யோத்தவ்ய் - அஸ்மிந் ரணஸமுத்யமே // க- ௨ ௨ //
 யோத்ஸ்யமாநாநவேக்ஷேஹ் ய ஏதேக்ர ஸமாகதாஃ /
 தார்தராஷ்ட்ரஸ்ய துர்புத்தேஃ - யுத்தே ப்ரியசிகீர்ஷவஃ // க- ௨ ந //

ஸஞ்ஜய உவாச /

ஏவமக்கோ ஹஷீகேஸோ கடாகேஸேந பாக /
 ஸேநயோநுபயோர்மத்யே ஸ்காபயிக்வா ரகோக்கமம் // க- ௨ ச //
 பீஷ்மக்ரோணப்ரமககஃ ஸர்வேஷர் ச மஹீக்ஷிகாம் /
 உவாச பார்க பஸ்யைகாந் - ஸமவேகாந்குநநிகி // க- ௨ ரு //
 கக்ராபஸ்யக்ஸ்கிகாந்பார்கஃ பிகநக பிகாமஹாந் /
 ஆசார்யாந்மாதுலாந்ப்ராதந் - புத்ராந்பௌத்ராந்ஸகீஸ்ததா // க- ௨ கூ //

ஸ்வஸூரான்ஸுமகஸ்சைவ ஸேநயோநபயோரபி /
காந்ஸமீக்ஷ்ய ஸ கௌந்கேயம் ஸர்வாந்பந்காநவஸ்திதாந் || ௧- ௨ ௭||
கபயா பரயாவிஷ்டோ விஷீதந்நிதமப்ரவீத் /

அர்ஜுந உவாச /

கஷ்ட்வேம் ஸ்வஹந் கஷ்ண யயக்ஸு ஸமபஸ்திதம் || ௧- ௨ ௮||
ஸீகந்கி மம காக்ராணி மக்ச பரிஸுஷ்யகி /

வேபகஸ்ச ஸரீரே மே ரோமஹர்ஷஸ்ச ஜாயகே || ௧- ௨ ௯||
காண்டவ் ஸர்ஸகே ஹஸ்காக்- க்வக்சைவ பரிகவர்யகே /
ந ச ஸகநோம்யவஸ்காக் ப்ரமகீவ ச மே மநம் || ௧- ௩ ௦||
நிமித்தாநி ச பஸ்யாமி விபரீதாநி கேஸவ /

ந ச ஸ்ரேயேந நுபஸ்யாமி ஹத்வா ஸ்வஹநமாஹவே || ௧- ௩ ௧||
ந காங்க்ஷே விலய் கஷ்ண ந ச ராஜ்ய ஸுகாநி ச /

கி நோ ராஜ்யேந கோவிந்க கி போகைர்ஜீவிகேந வா || ௧- ௩ ௨||
யேஷாமர்தே காங்க்ஷித் நம்- ராஜ்ய போகாம் ஸுகாநி ச /

த இமேவஸ்திகா யக்தே ப்ராணர்ஸ்க்யக்த்வா தநாநி ச || ௧- ௩ ௩||
ஆசார்யாம் பிகாம் பகாம்- ககைவ ச பிகாமஹாம் /

மாகுலாம் ஸ்வஸூராம் பெளத்ராம் ஸ்யாலாம் ஸம்பந்திநஸ்ததா || ௧-
௩ ௪||

ஏதாந்ந ஹந்நுமிச்சாமி க்நதேநபி மதுஸுதந /

அபி க்ரைலோக்யராஜ்யஸ்ய ஹேகோம் கி நு மவீககே || ௧- ௩ ௫||
நிஹக்ய கார்கராஷ்ட்ராந்நம் கா ப்ரீகிம் ஸ்யாஜ்ஜநார்கந /

பாபமேவாஸ்ரயேகஸ்மாக்- ஹக்வைகாநாககாயினம் || ௧- ௩ ௬||
கஸ்மாந்நார்ஹா வய் ஹந்க் கார்கராஷ்ட்ராந்ஸ்வபாந்கவாந் /

ஸ்வஹந் ஹி கக் ஹக்வா ஸுகினம் ஸ்யாம மாகவ || ௧- ௩ ௭||
யக்யப்யேகே ந பஸ்யந்கி லோபோபஹகசேகஸம் /

கலக்ஷயகக் கோஷ் மிக்ரக்ரோஹே ச பாககம் || ௧- ௩ ௮||
கக் ந ஜ்னேயமஸ்மாபிம் பாபாகஸ்மாந்நிவர்கிகாம் /

கலக்ஷயகக் கோஷ் ப்ரபஸ்யக்பிர்ஹநார்கந || ௧- ௩ ௯||
கலக்ஷயே ப்ரணஸ்யந்தி கலதர்மாம் ஸநாதநாம் /

தர்மே நஷ்டே கல் கதஸ்ந்- அதர்மேநபிபவத்யத || ௧- ௪ ௦||
அகர்மாபிபவாக்கஷ்ண ப்ரகாஷ்யந்கி கலஸ்க்ரியம் /

ஸ்த்ரீஷு துஷ்டாஸு வார்ஷ்ணேய ஜாயதே வர்ணஸங்கரம் || ௧- ௪ ௧||

ஸங்கரோ நாகாயைவ கலக்நாநர் கலஸ்ய ச /
பகங்கி பிகரோ வ்யேஷர் லப்கபிண்டோககக்ரியாஃ || க- ச ௨ ||
கோஷைரோகைஃ கலக்நாநர் வர்ணஸங்காகாராகைஃ /
உக்ஸாக்யந்தே ஹாகிகர்மாஃ கலகர்மாஸ்ச ஶாஸ்வதாஃ || க- ச ௩ ||
உக்ஸந்நகலகர்மாணர் மநஷ்யாணர் ஹநார்கந /
நாகே நியக் வாலோ பவகீக்யநுஸூம்நம || க- ச ௪ ||
அஹோ பக மஹக்பாப் கர்க் வ்யவஸிகா வயம் /
யக்ராஹ்யஸுகலோபேந ஹந்க் ஸ்வஹநமக்யகாஃ || க- ச ௫ ||
யகி மாமப்ரகீகார்- அஸஸ்கர் ஶஸ்க்ரபாணயஃ /
தார்தராஷ்ட்ரா ரணே ஹந்யுஃ- தந்மே க்ஷேமதர் பவேத் || க- ச ௬ ||

ஸஞ்ஜய உவாச /

ஏவமகக்வார்ஹுநஃ ஸங்க்யே ரகோபஸ்க உபாவிஸக் /
விஸஜ்ய ஶஸர் சாப் ஶோகஸ்விக்நமாநஸஃ || க- ச ௭ ||

ஓ கக்ஸகிகி ஸீமக்பகவக்கீகாஸு - உபநிஷக்ஸு
ப்ரஹ்மவித்யாயர் யோகஸாஸ்த்ரே ஸீகஷ்ணார்ஹுநஸ்வாதே
அர்ஹுநவிஷாதயோகோ நாம ப்ரதமோநத்யாயஃ ||